

‘Rijwegen worden woonpaden, trottoirs groene lopers’

Modern dorps karakter met natuurinclusieve basis kenmerkt ‘Achter de Schans’

Aan de rand van Werkendam wordt gewerkt aan de nieuwe wijk Achter de Schans. De wijk wordt in twee fasen opgeleverd. Voor beide fasen geldt dat de beeldkwaliteit bepalend is voor de leefkwaliteit. Het wordt een wijk waar groen domineert, kabbelend water de buurten verbindt en auto's schitteren door afwezigheid. ‘Ingericht en gebouwd met duurzame materialen en ontworpen met de nieuwe buurman in gedachten,’ aldus Corné Mudde, projectleider civiele techniek, van de gemeente Altena.

Auteur: Jeroen Poldermans

‘Als je Achter de Schans binnenrijdt, lijkt het alsof de openbare ruimte opnieuw is uitgevonden. Dit is geen wijk met traditionele straten, maar een modern dorp waar auto's te gast zijn,’ zegt Corné Mudde

Uitbreiden zonder het dorps gevoel aan te tasten

Werkendam (gemeente Altena) ligt aan de oevers van de BovenMerwede en vormt een toegangspoort tot Nationaal Park De Biesbosch. De band met het waterrijke natuurgebied wordt onderstreept door het Biesbosch MuseumEiland, dat zich buiten het dorp bevindt. Beleidsmakers van de gemeente Altena zochten in dit rivierengebied lang naar een geschikte uitbreidingslocatie. Die plek vonden ze onder aan de Schans, de historische dijk die deel uitmaakt van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Hier kiest de gemeente voor een woonbuurt waarin het omliggende landschap is geïntegreerd.

Drie verschillende buurten van dezelfde familie

Achter de Schans bestaat uit drie buurten. Iedere buurt heeft een eigen signatuur, maar in hun basisvorm en materiaalgebruik zijn ze duidelijk familie van elkaar.

- *In Op de Rieteilanden* bepaalt het uitzicht op de open velden en oevers het beeld. Een deel van de kavels is als bouwkavel uitgegeven, waardoor de architectuur heel afwisselend is. De samenhang wordt gecreëerd door een vast palet aan materialen en kleuroepassingen in het gevelbeeld en de bestrating. ‘Je voelt hier de overgang naar het weidse landschap,’ aldus Mudde.

- *In ‘t Veld* is compacter en dorpsker van karakter. De woningen in deze buurt bestaan voor het overgrote deel uit moderne rijtjeshuizen en twee-onder-een-kapwoningen. De straten leiden het verkeer naar de omliggende omgeving.

Corné Mudde in Achter de Schans

- Aan de Dijk krijgt de sfeer van een boerenerf met in het hart een moestuin. Auto's verdwijnen ook hier uit het straatbeeld. Door de oriëntatie op het centrale groen ontstaat een kleinschalige, collectieve woonomgeving waar burens elkaar makkelijk ontmoeten. Mudde licht toe: 'Deze buurt is kleinschaliger en collectiever.'

Blaauwe ader door een grillige groene wijk

De centrale wateras vormt de ruggengraat die de verschillende buurten verbindt met de Binnenvliet, het vaartje aan de noordzijde van Werkendam. 'De wateras is de blauwe ader die met meerdere bruggen het beoogde landschappelijke gevoel belichaamt.' Rietkragen, vogelbosjes en bloemrijke bermen vullen de oevers en een variatie in boomsoorten versterkt het landelijke karakter van de wijk. 'We wilden af van het geijkte beeld van de strak gemaaide gazons, en in plaats daarvan de bewoners met al het water en groen een grillige natuurbeleving bieden,' legt Mudde uit.

Sociale cohesie in een rustieke setting

Het ontwerp van de wijk, van de hand van SAB adviseurs, speelt nadrukkelijk in op sociale cohesie. De woonpaden zijn autoluw, zodat kinderen er kunnen spelen en burens elkaar spontaan kunnen ontmoeten. Parkeren gebeurt zo veel mogelijk op eigen terrein of in parkeervelden tussen woonblokken en aan de rand

van de buurten. Deze hoven zijn opgezet als groene kamers, omzoomd door hagen, bomen en klimplanten. Zo worden auto's aan het zicht onttrokken en blijft de rustieke sfeer behouden.

Hagen spelen een belangrijke rol in het beeld van de wijk. Ze vormen de overgang tussen kavel en straat, maar versterken ook het groene karakter en een collectief buurtgevoel. In beide fasen is ruimte voor sociale huur, zodat Achter de Schans een woonwijk voor iedereen wordt.

Lage MKI-waarde

De gemeente Altena eiste in haar uitvraag een maximale MKI- (Milieu Kosten Indicator-)waarde die veel scherper gezet is dan de geformuleerde uitvraag op Moederbestek.nl. De keuze viel op MBI omdat het met een volledige LCA (Levenscyclusanalyse) hard kon maken dat hun betonstraatstenen passen binnen de scherpe norm. Die milieuscore dankt MBI aan hun duurzame productie van de bestrating. Door het cementaandeel drastisch te verlagen en te werken met milieuvriendelijke secundaire vul- en hulpstoffen die de werking van cement deels overnemen, weet MBI de grootste CO₂bron in beton fors terug te dringen. In combinatie met hergebruikte grondstoffen, zoals betongruulaat, levert dat een aantoonbaar lagere milieubelasting op.

De gekozen betonstraatstenen in de wijk

Beton met klassieke klinkerlook

In de wijk zijn twee typen bestrating toegepast: GeoColor Excellent voor de doorgaande straten en parkeervelden en GeoRetron Prestige voor de woonpaden en verblijfsgebieden. GeoRetron heeft de uitstraling van een traditionele gebakken klinker, maar dan met de kracht van beton. Zo krijgt elke buurt een warme dorps uitstraling met een stevig fundament.

Daarnaast is bewust gekozen voor een klimaatadaptieve inrichting. Er liggen maar enkele kolken in de wijk, want regenwater wordt zo veel mogelijk bovengronds afgevoerd via groene zones. Het resultaat is een toekomstbestendig systeem waarin materiaalkeuze en beeldkwaliteit zichtbaar samenkomen.

Moderne wijk binnen een dorps context

Achter de Schans groeit de komende jaren verder uit tot een wijk waar eigentijdse architectuur, bestrating en vergroening samensmelten in het bestaande waterrijke landschap. Deze nieuwe woonwijk is een plek waar rust, ontmoeting en groen centraal staan. Mudde stelt samenvattend: 'Hier ontstaat een groene, veilige en moderne wijk binnen een dorps context.'

'Een wijk waar groen domineert, kabbelend water de buurten verbindt en auto's schitteren door afwezigheid'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!